Gemeente Rotterdam

Maatschappelijke Ontwikkeling
Werk, Inkomen, Nationaal Programma
Rotterdam Zuid en EU-arbeidsmigranten
Tim Versnel MSc

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Van: Jorien Fase/Paul van den Berg
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Aan de gemeenteraad

Ons kenmerk: M2311-6993 - 23bo009378

Onderwerp: Herijking dienstverlening Participatiewet

Datum: B&W 12 december 2023

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?
Tijdens de commissiebespreking van het beleidskader 'Werk is geweldig!' (23bb004049) op 13 september 2023 is aangekondigd dat de dienstverlening vanuit de Participatiewet wordt herijkt. Deze herijking heeft als doel om met beperktere middelen de meest effectieve dienstverlening aan uitkeringsgerechtigden te bieden. Het betreft de dienstverlening die door de afdelingen Mens & Arbeidsontwikkeling, Prestatie010 en Jongerenloket wordt geboden. Er is toegezegd om u hierover in december verder te informeren (23bb005895). Met deze brief geven we daar invulling aan. We schetsen de contouren van de herijking en lichten de vervolgstappen toe.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord: Eén stad 2022-2026
- Beleidskader Participatie 2023-2026 Werk is geweldig! (23bb004048)
- Toezegging 'Prestatie010', 13-09-2023 (23bb005895)
- Toezegging 'Prestatie 010, 28-09-2023 (23bb006779)
- Toezegging 'Werk en Inkomen domein overstijgend werken', 09-11-2023 (23bb007733)

Toelichting:
Inleiding
Op 28 september 2023 heeft uw raad het beleidskader Participatie 2023-2026 Werk is geweldig! vastgesteld. Daarmee heeft u steun uitgesproken voor onze ambitie om het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering eind 2025 terug te brengen tot 30.000. Iedereen die kan werken, moet aan de slag kunnen komen. Werk is immers van grote waarde, want het zorgt dat de mensen een beter leven krijgen.

Onze ambitie realiseren we in een context van beperktere middelen als gevolg van onder andere de organisatieopgave die volgt uit de vaststelling voorjaarsnota en het BUIG-tekort. Dat vraagt om keuzes in de dienstverlening die we met deze herijking willen vormgeven.

Door krimpende budgetten hebben we niet meer de middelen om alle uitkeringsgerechtigden tegelijk en met eenzelfde intensiteit te begeleiden. Daarom kiezen we er met deze herijking voor om de komende periode de meeste capaciteit in te zetten op Rotterdammers die een reële kans maken om, al dan niet na een ontwikkeltraject, uit te stromen naar werk of, in het geval van jongeren, naar school.

We zetten vooral in op deze groep Rotterdammers, omdat we langdurige bijstand willen voorkomen. We weten immers dat hoe langer mensen in de bijstand zitten, hoe lastiger het is om eruit te komen. Nu we door beperktere middelen keuzes moeten maken, kiezen we ervoor om de dienstverlening gericht op uitstroom naar werk voor de groep uitkeringsgerechtigden bij wie dat niet effectief is af te schalen. Daarmee gaat het niet om een inhoudelijke verandering van de dienstverlening, maar om het effectiever richten ervan.

In deze brief schetsen we de hoofdlijnen van deze herijking van de dienstverlening aan Rotterdammers die al een bijstandsuitkering ontvangen (op dit moment circa 32.600 huishoudens met een bijstandsuitkering). Daarnaast werken we aan verbeteringen van het dienstverleningsmodel voor Rotterdammers die nieuw instromen in de bijstand. Daar komen we in het eerste kwartaal van 2024 op terug.

Beleidskader Participatie 2023-2026
In het beleidskader 'Werk is geweldig!' zijn vijf actielijnen benoemd. Hierbij is het voornaamste doel om het aantal bijstandsuitkeringen terug te brengen naar 30.000. Twee van deze actielijnen vormden het vertrekpunt bij het bepalen van hoe we met beperktere middelen de dienstverlening aan uitkeringsgerechtigden effectiever willen laten zijn:

- Actielijn 1: Stimuleren duurzame uitstroom en beperken instroom
- Actielijn 3: De ontwikkeling van mensen bevorderen

Dienstverleningsmodel: in beweging naar werk!
Uitgaande van deze twee actielijnen ontwikkelen we een dienstverleningsmodel met vijf sporen. Elke uitkeringsgerechtigde bevindt zich op basis van diens relevante kenmerken in één van deze sporen en ontvangt de daarbij behorende dienstverlening. Het is belangrijk te benadrukken dat het een dynamisch model betreft. Door ontwikkeling bewegen de Rotterdammers zich in het model tussen de sporen. Het doel is dat de zij uiteindelijk toegroeien naar het voorkeurs dienstverleningsspoor 'Bemiddelen naar werk', om van daaruit uit te stromen naar passend werk, al dan niet met loonkostensubsidie.

1. <u>Focus op bemiddelen naar werk</u>
De doelgroep met een korte afstand tot de arbeidsmarkt (binnen 0-9 maanden) bemiddelen we naar betaald werk. Deze groep uitkeringsgerechtigden heeft baat bij intensief en vaak contact met een consulent. Bijvoorbeeld bij het ondersteunen en helpen met solliciteren, opstellen van een CV, het (weer) in beweging komen en blijven, organiseren van kinderopvang en het aanmelden voor banenmarkten of trainingen. Ook kan het in sommige gevallen gaan om het toezien van deelname aan werk-gerelateerde verplichtingen en het handhaven daarop.

Aantal: circa 3.000 bijstandsuitkeringen

2. <u>Focus op bemiddelen naar school</u>
Het tweede spoor betreft dienstverlening voor de doelgroep jongeren (18 tot 27 jaar) met een korte afstand tot onderwijs (binnen 0-12 maanden).

In dit spoor is de ondersteuning gericht op onderwijs en scholing. Het aantal contactmomenten stemmen we af op die momenten die bepalend zijn om onderwijs te kunnen (blijven) volgen.

Aantal: circa 200 bijstandsuitkeringen

3. Focus op ontwikkelen van vaardigheden
Dit spoor richt zich op het (verder) vergroten van de arbeidspotentie van de doelgroep door het (verder) ontwikkelen van vaardigheden. Deze doelgroep heeft arbeidspotentie (tussen 9-24 maanden), maar ontwikkeling van op de arbeidsmarkt gevraagde vaardigheden is eerst nodig om de stap naar werk te kunnen zetten. Dit betreft daarmee een doelgroep met veel potentieel om op termijn uit te stromen naar werk.

Aantal: circa 11.000 bijstandsuitkeringen

4. Focus op mensontwikkeling
Deze doelgroep heeft arbeidspotentie op termijn (na 24 maanden), maar kan door uiteenlopende belemmeringen nu niet werken aan de arbeidsontwikkeling. Dit spoor richt zich onder andere op zorg gerelateerde dienstverlening en het ondersteunen bij armoede en zware schuldenproblematiek.

Aantal: circa 6.500 bijstandsuitkeringen

5. Focus op welzijn
Niet voor elke Rotterdammer is een geschikte plek op de arbeidsmarkt te vinden. Daarin willen we realistisch zijn. Voor deze groep Rotterdammers is op dit moment de dienstverlening gericht op arbeidsinschakeling niet de best passende ondersteuning. We verstrekken deze groep Rotterdammers een bijstandsuitkering en bieden alleen reactieve ondersteuning bij arbeidsinschakeling en vrijwilligerswerk.

De focus ligt bij deze groep ligt de komende jaren op welzijn. Voor gerichte dienstverlening kunnen ze terecht bij andere gemeentelijke afdelingen. Bijvoorbeeld Grip op geldzaken, Wmo-arrangementen, maar ook in de wijk bij welzijnsorganisaties.

Aantal: circa 10.500 bijstandsuitkeringen

Vervolgstappen
We gaan in de huidige organisatie-inrichting werken volgens bovenstaand dienstverleningsmodel. Daarbij verandert het soort dienstverlening dat we aanbieden dus inhoudelijk niet, maar verschuift de focus en de inzet van capaciteit naar de uitkeringsgerechtigden die de komende jaren kunnen uitstromen naar werk.

We kijken vanuit de inhoud naar een brede dienstverlening die past bij onze ambities. Mogelijke wijzigingen in de organisatie-inrichting volgen daaruit: structuur volgt inhoud. De aankomende periode werken we verder uit hoe we de inzet van de beschikbare capaciteit concreet aanpassen langs deze indeling in vijf sporen - en wat dit betekent voor de organisatie-inrichting. Een uitwerkingsvraag is bijvoorbeeld wat de gevolgen zijn voor de hoogte van de caseloads per dienstverleningsspoor. Vooral voor de dienstverlening aan jongeren is de verwachting dat een lagere caseload nodig is om de juiste dienstverlening te kunnen bieden. Jongeren hebben immers de toekomst en verdienen een goed perspectief.

Toezeggingen
Met deze brief en bijlage 1 over de huidige dienstverlening geven wij invulling aan een drietal toezeggingen die wij uw raad hebben gedaan:

1. Toezegging 'Prestatie010' (23bb005895)
2. Toezegging 'Prestatie 010' (23bb006779) – zie bijlage 1
3. Toezegging 'Werk en Inkomen domein overstijgend werken' (23bb007733) – zie bijlage 1.

Voor wat betreft de laatste toezegging, geven wij uw raad in aanvulling op deze brief nog mee dat naar verwachting medio 2025 het wetsvoorstel 'Van School Naar Duurzaam Werk' in werking treedt. Deze wet draagt bij aan duurzame uitstroom voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt door de samenwerking tussen onderwijs, het regionaal meld- en coördinatiepunt en gemeente vast te leggen. Op dit moment bereidt het Jongerenloket zich met andere betrokken afdelingen voor op het wetsvoorstel.

Wij stellen uw raad voor de toezeggingen hiermee als afgedaan te beschouwen.

Tot slot
De aankomende periode gaan we verder met de concretisering van de herijking. Dit doen wij met de grootste zorgvuldigheid voor uitkeringsgerechtigden en medewerkers. In het voorjaar van 2024 informeren wij u over de voortgang.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:
De voorgenomen verschuivingen in de dienstverlening leiden mogelijk tot verschuivingen in capaciteit. De verschuivingen passen binnen budget. Er zijn geen juridische gevolgen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage 1. Huidige dienstverlening Participatiewet

Huidige dienstverlening
Op basis van de Participatiewet zijn gemeenten verantwoordelijk voor ondersteuning bij arbeidsinschakeling, het verstrekken van bijstandsuitkeringen en het ontwikkelen van beleid over de tegenprestatie. In de gemeente Rotterdam zijn verschillende afdelingen betrokken bij deze dienstverlening.

Wij richten ons in de herijking op de afdelingen: Mens & Arbeidsontwikkeling, Jongerenloket en Prestatie010. De afdeling Participatie & Stedelijke Zorg, verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet ten behoeve van de werkzoekenden die door Centraal Onthaal en het Intakeloket Onthaal Statushouders worden toegelaten, valt buiten de scope van de herijking. Dit betreft een beperkt aantal Rotterdammers met zeer specifieke dienstverlening.

De afdelingen Mens & Arbeidsontwikkeling, Jongerenloket en Prestatie010 hebben hun eigen specifieke expertise en werken samen waar nodig. Hieronder lichten we dat verder toe.

Mens & Arbeidsontwikkeling
Binnen de afdelingen Mens & Arbeidsontwikkeling (op Noord en Zuid) begeleiden werkcoaches Rotterdammers met een bijstandsuitkering naar betaald werk. Deze inzet is erop gericht dat Rotterdammers met een bijstandsuitkering stappen zetten in hun ontwikkeling, bij voorkeur naar werk. Dat doen we door werkzoekenden te ondersteunen in hun re-integratietraject. Door ondersteuning bij het machten van werkzoekenden aan werkgevers en door het werken aan en creëren van passend(e) werk(plekken) met partners en werkgevers. In dit proces is uiteraard ook aandacht voor de drempels die uitstroom naar werk belemmeren. Denk hierbij aan schuldenproblematiek, armoede en gezondheidsaspecten.

Jongerenloket
Het Jongerenloket is er voor Rotterdamse jongeren in de leeftijd van 18 tot en met 26 jaar. Voor jongeren met een arbeidsbeperking geldt dat zij ook op de leeftijd van 16 en 17 jaar begeleiding kunnen krijgen. Voor veel jongeren is (zelf)redzaamheid nog een ontwikkelopgave. De ondersteuning van jongeren vraagt dan ook een specifieke aanpak, met aandacht voor de verschillende leefgebieden.

Als een jongere zich bij het Jongerenloket meldt, wordt een uitvraag gedaan op alle leefgebieden. Hieruit blijkt op welke leefgebieden er sprake is van welke problematiek. Samen met de jongere wordt vervolgens op integrale wijze een persoonlijk plan van aanpak opgesteld. Vaak is een plan van aanpak in eerste instantie gericht op ontwikkeling en wordt er gewerkt aan het stabiliseren van de situatie. Vanuit de stabiele situatie wordt de jongere vervolgens bemiddeld naar (gesubsidieerd) werk of toegeleid naar een opleiding. Duurzame uitstroom staat hierbij voorop.

Prestatie010
Uitkeringsgerechtigden met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt die geen re-integratievoorzieningen aangeboden krijgen, vragen we om een tegenprestatie naar vermogen te doen. Deze tegenprestatie kiest de werkzoekende zelf met ondersteuning van een activeringscoach. Zo wordt door middel van de tegenprestatie gewerkt aan

persoonlijke ontwikkeling en zet de Rotterdammer zich in voor de stad. Op dit moment heeft bijna 75% van de Rotterdammers uit de doelgroep Prestatie010 een geregistreerde tegenprestatie. Hierbij zijn verschillende typen tegenprestaties te onderscheiden. Zo doet bijna 30% vrijwilligerswerk, verleent 15% mantelzorg en werkt bijna 40% aan sociale activering, zoals taaltraining en gezondheids-bevorderende trajecten. De overige uitkeringsgerechtigden werken aan het beheersbaar maken van hun persoonlijke problematiek (bijv. schulden) en een beperkt percentage heeft dagbesteding.